

ระดับความรุนแรงของสมาธิสั้น

LEVELS OF ADHD

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตนเรธา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

บทนำ

โรคสมาธิสั้น หรือ Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD) เป็นความผิดปกติทางพัฒนาการระบบประสาทที่ส่งผลกระทบต่อสมาธิ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น และการจัดการอารมณ์

ความรุนแรงของโรคสมาธิสั้นแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ทางสังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวม การจำแนกความรุนแรงสามารถช่วยในการวางแผนการรักษาที่เหมาะสม และการให้การสนับสนุนที่เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละระดับ

บทความนี้จะกล่าวถึงระดับความรุนแรงของสมาธิสั้น และผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนแนวทางในการจัดการที่เหมาะสมตามระดับความรุนแรง

ระดับความรุนแรง

ตามเกณฑ์ของ Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5) โดยสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน โรคสมาธิสั้นแบ่งออกเป็น 3 ระดับความรุนแรง ได้แก่ รุนแรงน้อย (Mild) รุนแรงปานกลาง (Moderate) และรุนแรงมาก (Severe) ซึ่งการจำแนกนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนและความรุนแรงของอาการ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการใช้ชีวิต

1. รุนแรงน้อย (Mild)

ระดับรุนแรงน้อยเป็นระดับที่อาการของโรคสมาธิสั้นมีความเบาบาง และมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันในระดับต่ำ ผู้ป่วยที่มีระดับนี้อาจมีอาการที่เกี่ยวข้องกับการขาดสมาธิ เช่น ลืมงานหรือละเอียดละเอียดยิ่งๆ น้อยๆ แต่ยังสามารถจัดการกับชีวิตประจำวัน และการเรียนได้ในระดับที่ดี

อาการในระดับนี้อาจไม่เป็นที่สังเกตได้ง่ายในโรงเรียนหรือที่ทำงาน ทำให้ผู้ป่วยอาจไม่ได้รับการวินิจฉัยหรือตรวจพบในช่วงแรก

2. รุนแรงปานกลาง (Moderate)

ระดับรุนแรงปานกลาง มักพบว่าแสดงอาการของการขาดสมาธิ และพฤติกรรมหุนหันพลันแล่นที่มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น อาจพบความยากลำบากในการทำงาน หรือการเรียนที่ต้องใช้สมาธิในระยะยาว เช่น การทำการบ้าน หรืองานที่ต้องการการวางแผน การจัดการอารมณ์และการควบคุมตนเองอาจมีปัญหา โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องการความอดทนและความสงบ

การรักษาสำหรับผู้ป่วยในระดับนี้มักต้องการการทำพฤติกรรมบำบัด และอาจรวมถึงการใช้ยาเพื่อช่วยในการควบคุมอาการ

3. รุนแรงมาก (Severe)

ระดับรุนแรงมาก มักเป็นระดับที่ผู้ป่วยมีอาการสมาธิสั้นและพฤติกรรมหุนหันพลันแล่นที่รุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน

ผู้ป่วยในระดับนี้อาจมีปัญหาทางพฤติกรรมที่ชัดเจน เช่น การไม่สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ที่เคร่งเครียด การพูดแทรกหรือขัดขวางผู้อื่นบ่อยครั้ง และมีปัญหาความสัมพันธ์ทางสังคม งานวิจัยพบว่าผู้ป่วยในระดับนี้มักต้องการการดูแลทางการแพทย์อย่างใกล้ชิด และการใช้ยาเพื่อช่วยในการจัดการ อารมณ์ การบำบัดทางพฤติกรรม และการสนับสนุนจากครอบครัวและโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ

ผลกระทบ

ความรุนแรงของโรคลมชักมีผลกระทบที่แตกต่างกันในแต่ละด้านของชีวิต เช่น การเรียน การทำงาน ความสัมพันธ์ และสุขภาพจิต ผู้ป่วยที่มีอาการระดับรุนแรงมากมักพบปัญหาในการจัดการความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจาก พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การพูดแทรก การรบกวนผู้อื่น และการขาดความอดทน ในการเรียนรู้และการทำงาน ผู้ป่วยที่มีสมาธิสั้นระดับปานกลางและรุนแรงมากจะพบความยากลำบากในการจัดการงานที่ต้องใช้สมาธิเป็นเวลานาน ซึ่งอาจส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาและอาชีพในระยะยาว

นอกจากนี้ ความรุนแรงของอาการสมาธิสั้นยังส่งผลต่อสุขภาพจิตในระยะยาว โดยผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงมากมี แนวโน้มที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ความเครียด วิตกกังวล และภาวะซึมเศร้า การศึกษาพบว่าผู้ป่วย สมาธิสั้นที่ไม่ได้รับการรักษาอย่างเหมาะสม มีความเสี่ยงสูงในการพัฒนาปัญหาสุขภาพจิตในวัยผู้ใหญ่

การวางแผนการรักษา

การวินิจฉัยและการประเมินระดับความรุนแรงของสมาธิสั้น จะต้องพิจารณาจากเกณฑ์ที่ระบุใน DSM-5 และการ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม การให้ข้อมูลจากครอบครัว ครู และผู้ปกครอง การรักษาที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของอาการ โดยทั่วไป การรักษาจะประกอบด้วยการทำพฤติกรรม บำบัด การใช้ยา การฝึกทักษะการควบคุมตนเอง รวมถึงการสนับสนุนจากครอบครัวและสังคม

รุนแรงน้อย

สมาธิสั้นในระดับนี้ การรักษาอาจไม่จำเป็นต้องใช้ยาเสมอไป แต่สามารถจัดการพฤติกรรมโดยผู้ปกครอง และ ครู เช่น การเสริมแรงเชิงบวก การสร้างตารางกิจกรรมที่สม่ำเสมอ และการฝึกทักษะการจัดการเวลา

รุนแรงปานกลาง

สมาธิสั้นในระดับนี้ ควรพิจารณาใช้ยาในการบำบัดรักษา โดยเฉพาะหากการทำพฤติกรรมบำบัดเพียงอย่างเดียวไม่ สามารถควบคุมอาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ยาควบคู่กับพฤติกรรมบำบัด เช่น Cognitive Behavioral Therapy (CBT) สามารถช่วยพัฒนาทักษะการควบคุมตนเอง และการจัดการความเครียด

รุนแรงมาก

สมาธิสั้นในระดับนี้มักต้องการการดูแลแบบบูรณาการ ซึ่งครอบคลุมถึงการใช้ยาที่เหมาะสม การบำบัดทางจิตวิทยา และการสนับสนุนจากครอบครัว โรงเรียน และที่ทำงาน การดูแลอย่างใกล้ชิดและการมีระบบสนับสนุนทางสังคม ช่วย ลดผลกระทบที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมการพัฒนาทางสังคมและการศึกษา

บทสรุป

โรคสมาธิสั้นมีความรุนแรงที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละระดับมีลักษณะอาการและผลกระทบที่ไม่เหมือนกัน การวินิจฉัยและการประเมินความรุนแรงอย่างเหมาะสมจะช่วยให้สามารถวางแผนการรักษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ความเข้าใจในระดับความรุนแรงยังช่วยให้ครอบครัว ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ป่วยได้ตามความจำเป็น เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยสมาธิสั้นในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2565). **คู่มือการดูแลสุขภาพจิตเด็ก กลุ่มปัญหาการเรียน.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

American Psychiatric Association, Neurodevelopmental Disorders. In: American Psychiatric Association. (2013). **Diagnostic and statistical manual of mental disorders 5th ed. (DSM-5).** Washington DC: American Psychiatric Publishing; pp. 31-86.

Barkley, R. A. (2015). **Attention-Deficit Hyperactivity Disorder: a handbook for diagnosis and treatment** (4th ed.). Guilford Press.

Boland, R. & Verduin, M. L., eds. (2022). Neurodevelopmental disorders and other childhood disorders. In: **Kaplan and Sadock's synopsis of psychiatry 12th ed.** (e-book). Wolters Kluwer; pp. 306-725.

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2567). **ระดับความรุนแรงของสมาธิสั้น.** จาก

<https://www.happyhomeclinic.com/adhd14-level.html>

(บทความต้นฉบับ พฤศจิกายน 2567)